

Využití účetních informací státu ve statistikách ČNB

Václav Rybáček

ředitel odboru makroekonomických statistik, sekce výzkumu a statistiky ČNB

NKÚ – Konference Využívání účetních informací státu
07.04.2026

- Makroekonomická statistika, tj. údaje o ekonomickém chování vyšších (agregovaných) celků:
  - Čtvrtletní finanční účty
  - Vládní finanční statistika
  - Externí statistika (platební bilance, investiční pozice, zadluženost)
- Tokové i stavové hodnoty
- Publikována měsíčně, čtvrtletně, ročně
- Rozsáhlý reporting mezinárodními institucím (např. Evropská centrální banka, Eurostat, Mezinárodní měnový fond, OECD, BIS či Světová banka)
- Data vstupují do hospodářsko-politického rozhodování
- Dostupnost dat a jejich spolehlivost ovlivňují v neposlední řadě důvěryhodnost a hodnocení ze strany mezinárodních institucí (rating), ale i soukromých investorů

- Primárně a především účetní výkazy (výsledovka, rozvaha, příp. podrozvahové položky)
- Spolehlivost a konzistence datových zdrojů ovlivňuje spolehlivost finálních agregátů
- Důležitá je jak co nejspolehlivější kvantifikace jevu v účetnictví, tak jeho správná klasifikace v účetních reportech
- Základní účetní výkazy vs požadavky na statistický reporting – způsob ocenění instrumentů, identifikace protistrany (partnera) instrumentu/toku, identifikace měny instrumentu/toku, kvantifikace transakčních a netransakčních změn ve stavu, apod.

=> bez spolehlivých aktuálních údajů a dostatečného členění není možné sestavit spolehlivou makroekonomickou statistiku, která slouží pro hospodářsko-politické účely

Proč potřebujeme akruální data

Metodika:

- Mezinárodní manuály jsou založené na akruálním principu, resp. jednoznačně jej preferují
- Bez akruálních dat nelze produkovat spolehlivé a mezinárodně srovnatelné ukazatele
- Důležitý je moment změny ekonomického vlastnictví v příslušném období
- Nejde tak primárně o toky hotovosti, ale o toky hodnot
- Případný časový rozdíl mezi tokem hodnoty a tokem hotovosti = vznik pohledávky/závazku

... výsledné agregáty musí být v souladu s uvedenými metodickými principy

... využívání dat i pro fiskální prognózu (ne rozpočtu) a prognózu mezinárodních finančních toků

- Proč je důležitá správnost účtování?
- Individuální účty dle svého obsahu vstupují do daných agregátů
- Správnost zaúčtování tak přímo ovlivňuje správnost agregátů (vklad či termínovaný obchod?)

Pomocný analytický přehled			
Část I: Počáteční a koncové stavy a obraty na vybraných rozvahových účtech			
Položky rozvahy		A/L	ESA kódy
...	...	...	...
281	Krátkodobé úvěry:		
28128101	Krátkodobé úvěry - jistina	A	AF.41
28128102	Krátkodobé úvěry - úrok	A	D4 k AF.41
282	Eskontované krátkodobé dluhopisy (směnky)	A	AF.41
283	Krátkodobé závazky z vydaných dluhopisů:		
28328301	Krátkodobé závazky z vydaných dluhopisů - jistina	L	AF.31
28328302	Krátkodobé závazky z vydaných dluhopisů - úrok	L	D.4 k AF.31
289	Jiné krátkodobé půjčky	L	AF.41
311	Odběratelé	A	AF.81A
312	Směnky k inkasu	A	AF.31
313	Pohledávky za eskontované cenné papíry	A	AF.41
314	Krátkodobé poskytnuté zálohy	A	AF.81B
...	...	...	...
321	Dodavatelé	L	AF.81A
322	Směnky k úhradě	L	AF.31
324	Krátkodobé přijaté zálohy	L	AF.81B
325	Závazky z dělené správy	L	AF.89
326	Přijaté návratné finanční výpomoci krátkodobé	L	AF.41
331	Zaměstnanci	L	AF.89
...	...	...	...

- Účetnictví státu jako vstup do rozhodování – ano, agregáty mají důležitý význam pro rozhodování hospodářské politických subjektů a jejich spolehlivost je funkcí spolehlivosti datových zdrojů
- Možnost zjednodušení – ano, nicméně metodika a požadavky se neustále vyvíjejí, dlouhodobá tendence je na vyšší podrobnost vstupních i výstupních dat (např. vyšší detail u derivátových obchodů)

Děkuji za pozornost

doc. Ing. Václav Rybáček, Ph.D.

ředitel odboru makroekonomických statistik

vaclav.rybacek@cnb.cz

